

Hea lugeja!

Eesti rahvas ja riik on olnud Ukraina toetamisel oma erikaalu silmas pidades inimkonna eesliinil. Venemaa agressioon seab rahvusvahelisele õigusele uued ülesanded. Ka Eesti juristkonnal ja õigusteadlastel on võimalus aidata Ukrainat, aidates kaasa õigluse maksmapanemisele ja uute reeglite loomisele rahvusvahelises õiguses.

Eesti parlament oli maailma esimene parlament, kes Ukraina üleskutsel tunnistas Vene agressioonisõja Ukraina vastu genotsiidiks.

Venemaa agressioon Ukraina vastu on toonud kaasa massilises ulatuses ränki kuritegusid. Agressioon ja sõjakuriteod vajavad uurimist ja vastutusele võtmist, mis saab võimalik olla rahvusvahelises koostöös. Nende küsimuste edukas lahendamine määrab selle, kas reeglitel põhinev maailmakord taastatakse ning kas me Läänes suudame rahvusvaheliselt jõustada olulisi ja eksistentsiaalseid norme ning võtta vastutusele kuritegude toimepanijad.

Lisaks Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule (ICC), mis on juba asunud uurima Ukraina pinnal toime pandud sõjakuritegusid, inimsusevastaseid kuritegusid ja genotsiidikuritegusid, on ülimalt vajalik liikuda edasi **rahvusvahelise erikohtu** asutamise algatusega. Erinevalt ICC-st oleks sellel tribunaalil võimekus võtta vastutusele ka need, kes on **agressioonikuritegude** organiseerimise ja toimepanemise taga. Eestil on moraalne kohustus olla üks eestkõnelejatest Euroopa Liidus, et tribunali loomisega edasi liikuda. Me peame seisma reeglitel põhineva maailmakorra eest – lähtudes väärtustest, millesse me usume ja ka meie enda julgeoleku perspektiivist. Vastutusele tuleb võtta agressorriigi kõrgem sõjaline ja poliitiline juhtkond.

Venemaa sõjalis-poliitilise juhtkonna vastutusele võtmine juriidilises mõttes on oluline eesmärk iseeneses. Vastavate karistuste täideviimine on omaette praktiline küsimus, kuid juriidilise otsuse olemasolu on rahvusvahelise kogukonna standardite jaoks suure väärtusega. Riikidele, kellel on endiselt ettekujutus, et nad võivad varsti naasta tavapärase suhete juurde Putini ja Venemaa Föderatsiooniga, on vaja anda selge sõnum, et tegemist pole tavalise poliitilise kriisiga, millele otsitakse lahendus ja liigutakse edasi, vaid jutt käib genotsiidi organiseerivast ja reaalselt toime panevast riigist. Sellise riigiga suhtlemine kõrgel poliitilisel tasandil ei saa kujuneda rahvusvahelise kogukonna uueks normaalsuseks. Just seetõttu on vajalik selge juriidiline, mitte ainult akadeemiline hinnang, mis raamistaks kogu meie läbikäimist või selle puudumist Venemaa Föderatsiooniga.

Julgeoleku ja moraali seisukohalt on Eestil kohustus hoida need tähtsad teemad süveneva sõjaväsimuse kiuste aktuaalsena ja mitte lubada neil avalikkuse tähelepanu alt kaduda.

Urmas Reinsalu
Välisminister